

THẾ NÀO LÀ TẬT NỨT ĐỐT SÓNG?

Tật nứt đốt sống là một dị tật của ống thần kinh xảy ra ở thai nhi do một vài đốt xương cột sống không khép kín trên tủy sống làm lộ tủy sống, màng và dịch não tủy dưới dạng một "túi thần kinh" mềm sẫm màu, nổi lên ở trên lưng dọc theo cột sống. Túi này được phủ bởi một lớp màng mỏng nên có

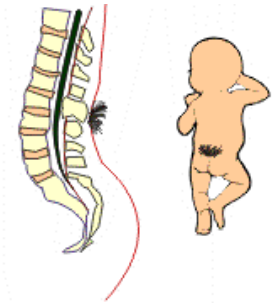
thể bị rò rỉ làm thoát dịch não tủy ra ngoài.

NGUYÊN NHÂN NÀO GÂY RA TẬT NỨT ĐỐT SÓNG ?

Người ta không rõ nguyên nhân của tật này. Nứt đốt sống có thể xảy ra do bị nhiễm dioxin hoặc do mẹ bị thiếu axit folic trước và trong thời kì mang thai.

TẬT NỨT ĐỐT SÓNG CÓ NHỮNG DẠNG NÀO?

Nứt đốt sống dạng đóng

Đây là dạng nhẹ nhất, trẻ thường không có dấu hiệu bất thường nào về thần kinh. Phía trên da của vùng đốt sống bị nứt có thể thấy xuất hiện

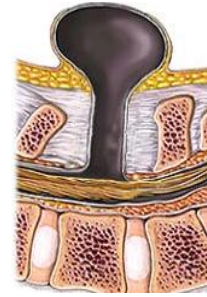
đám lông bất thường hoặc có tình trạng tụ mỡ dưới da. Đa số những người bị nứt đốt sống dạng này chỉ biết được mình mắc dị tật này khi đi chụp X quang cột sống vì những lý do khác.

Nứt đốt sống dạng mở

Nứt đốt sống dạng mở bao gồm 2 loại là **thoát vị màng não** và **thoát vị màng não-tủy**.

Thoát vị màng não:

Đây là dạng hiếm gặp, **màng bảo vệ tủy sống bị đẩy ra ngoài thông qua phần đốt sống bị hở**. Phần thoát vị có thể được cắt bỏ bằng phẫu thuật mà không ảnh hưởng đến hoạt động của hệ thần kinh.

Thoát vị màng não - tủy: Đây là dạng nặng nhất. Khi bị thoát vị màng não - tủy, ống tủy sống của trẻ bị hở dọc theo các đốt sống, **cả màng bảo vệ và tủy sống đều bị thoát ra ngoài**. Trong một số trường hợp túi thoát vị màng não tủy được da phủ lên nhưng thông thường vùng thoát vị bị lộ ra làm cho trẻ dễ bị nhiễm trùng. *Tùy theo vị trí và mức độ thoát vị mà hệ thần kinh bị tổn thương ở những mức độ khác nhau làm ảnh hưởng đến khả năng vận động và gây ra một số rối loạn liên quan đến hoạt động của hệ tiêu hóa và tiết niệu v.v..*

TRẺ SƠ SINH BỊ NỨT ĐỐT SÓNG SẼ GẶP NHỮNG VẤN ĐỀ GÌ ?

1. Nguy cơ nhiễm trùng: Vị trí này sẽ rất dễ nhiễm trùng và trẻ có thể chết vì viêm màng não.

2. Yếu cơ và mất cảm giác: Chân và bàn chân có thể bị liệt và mất cảm giác hoặc có ít cảm giác.

3. Trật khớp háng: Một hoặc cả hai khớp háng có thể bị trật khớp.

4. Co cơ: cơ cơ chân và bàn chân xảy ra nếu tật nứt đốt sống xảy ra từ vị trí đốt thắt lưng 1 trở lên.

5. Bàn chân: bàn chân có thể bị khoèo hoặc bẻ lên trên và hướng ra ngoài.

6. Khó kiểm soát việc đại tiểu tiện: Nước tiểu có thể ứ lại lâu trong bàng quang tạo điều kiện thuận lợi sự phát triển của vi khuẩn gây ra nhiễm trùng thận, bàng quang.

7. Não úng thủy: Đầu trẻ bị to ra do tích nước ở trong não, trung bình trong khoảng 5 trẻ bị tật nứt gai đốt sống sẽ có 4 trẻ bị não úng thủy.

8. Tổn thương não: Nếu không phẫu thuật sớm để làm giảm áp lực ở não, một số trẻ sẽ bị mù, chậm trí, động kinh hoặc bại não. Đôi khi phẫu thuật cũng không giúp tránh được các biến chứng này.

9. Dị ứng chất latex (nhựa cao su): Trẻ bị nứt đốt sống thường dị ứng với chất latex. Nhiều vật liệu có chứa latex như bong bóng, bao cao su, đồ chơi, sơn v.v...

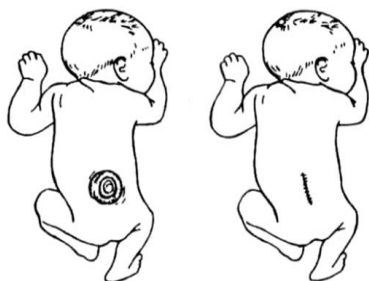
CÓ THỂ DỰ PHÒNG TẬT NỨT ĐỐT SÓNG ĐƯỢC KHÔNG ?

Tật nứt đốt sống nói riêng và các dị tật của ống thần kinh nói chung **có thể dự phòng bằng uống axit folic**. Tuy nhiên điều quan trọng là phải uống ít nhất là **trước khi thụ thai một tháng và kéo dài trong suốt 3 tháng đầu của thai kỳ**. Trong thực tế rất khó trong việc định trước thời gian mang thai do đó các nhà khoa học khuyên tất cả phụ nữ trong độ tuổi mang thai tốt nhất nên **uống đều đặn acid folic với liều từ 0,4 – 1 mg/ngày**, với liều này cho phép giảm thiểu tới gần một nửa số trường hợp khuyết tật của ống thần kinh.

Đối với những bà mẹ có nguy cơ cao sinh con bị loại dị tật này như đã sinh con bị dị tật ống thần kinh, sử dụng thuốc chống động kinh như vaproic acid v.v.. cần dùng liều cao hơn. Trong trường hợp này cần được các bác sĩ tư vấn cụ thể.

SẢN SÓC CHO TRẺ BỊ TẬT NỨT ĐỐT SỐNG NHƯ THẾ NÀO ?

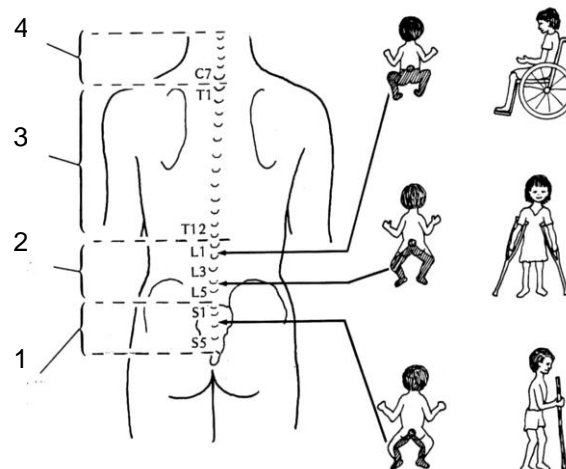
Khi trẻ sơ sinh bị tật nứt đốt sống với một "túi thần kinh" phía trên cột sống. **Trẻ sẽ có nhiều cơ hội sống hơn nếu được mổ sớm trong vòng 48 giờ sau khi sinh.** Trong cuộc mổ đầu tiên này, bác sĩ sẽ đẩy các dây thần kinh vào trong ống tủy, đóng lỗ hở nhằm tránh nhiễm trùng và bảo vệ cột sống.

Tuy nhiên, việc điều trị vẫn chưa kết thúc sau ca mổ đầu tiên. **Với các trẻ bị thoát vị tủy, các tổn thương thần kinh không thể hồi phục vì vậy cần được tiếp tục tư vấn và chăm sóc từ các bác sĩ thuộc các chuyên khoa khác nhau** như bác sĩ vật lý trị liệu, bác sĩ chuyên khoa thần kinh, tiết niệu, tiêu hóa v.v...do các vấn đề liên quan đến chức năng vận động và các hoạt động của ruột và bàng quang.

TƯƠNG LAI CỦA TRẺ MẮC TẬT NỨT ĐỐT SỐNG SẼ NHƯ THẾ NÀO ?

Điều này phụ thuộc vào nhiều yếu tố, thứ nhất là **mức độ nặng nhẹ và vị trí của tật**, kế đến là **kết quả của việc điều trị, phục hồi chức năng** và sản sóc cho trẻ và cuối cùng là **vai trò của gia đình và cộng đồng đối với trẻ.**

Hình trên minh họa tương quan giữa mức nứt gai đốt sống và tình trạng liệt của trẻ. (1) Tổn thương ở vùng xương cụt; (2) Tổn thương ở vùng thắt lưng; (3) Tổn thương ở vùng ngực; (4) Tổn thương ở vùng cổ. Vùng tô đen trên người trẻ minh họa vùng bị liệt và mất cảm giác

Tìm kiếm thông tin và sự giúp đỡ ở đâu ?
VĂN PHÒNG TƯ VẤN DI TRUYỀN VÀ HỖ TRỢ TRẺ KHUYẾT TẬT
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC HUẾ

06 Ngô Quyền, Huế. ĐT: 054. 3833694

Để biết thêm thông tin về các dị tật mời các bạn vào trang web: <http://www.ditatbamsinh.vn>

Hiểu biết về tật nứt đốt sống

Tật nứt đốt sống xảy ra với tỉ lệ khoảng 1 trong số 250 đến 500 trẻ sơ sinh. Tật này có thể xảy ra dưới những dạng khác nhau và mức độ nặng nhẹ cũng khác nhau. Nếu được điều trị sớm, phục hồi chức năng tốt và được sự giúp đỡ của cha mẹ và các bác sĩ, đa số trẻ có thể có một cuộc sống độc lập và tham gia vào các hoạt động xã hội như một người bình thường.